

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria VI. Post Domin[icam] III. Qvadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

modo gula, modo luxuria, & vt plurimum auaritia & fœcordia: tu vero omnes hæc, si modo velis potes auferre, & violentiam earum infringere, ac molestias tollere. Et quemadmodum pia hæc tibi mulier sanitate recuperata, lecto surgens, sedulo ministravit, ita quoque, benignissime medice, eandem à te adepti gratiam, vitiorum lecto, à febribus his liberati, surgentes, omnem tibi vitam impendemus quo dignum hic nomini tuo obsequium & cultum, in cœlis vero laudem & gloriam exhibere possumus. AMEN.

FERIA VI. POST DOMIN. III. QVADRAGESIMÆ.

Partitio:

- I. De gratia præueniente.
- II. De Iesu fatigato.
- III. De petente Iesu bibere.
- IV. De causatione Samaritana.

Venit Iesus in ciuitatem Samaria, qua dicitur Sichar. Ioan. 4.

FIGVRA.

Gen. 29. Cvm olim Rachel pecora adæquatura ad puteum venisset, forte fortuna, nihilque minus cogitans, Iacob ibidem obuim habuit; qui cum se consobrinum eius esse diceret, ei osculum dedit; simulque futuri matrimonij fundamentum posuit. Cum oculos in Euangelium hodiernum conicio; similem plane illic historiam reperio. Video namque in eo Samaritanam fœminam, quæ aquam haustura, circa puteum, verum Iacob Iesum Christum, nec opinata offendit: qui cum se Messiam esse demonstraret, multis vltro citroque sermonibus habitis, ad spirituale cum ea matrimonium ineandum, eamque à peccatorum sordibus expurgandam, viam præparat. Res ipsa & materia iucunda est; ac benigna: quam vt pro dignitate deducere possumus, cœlestem opem, B. Virginis intercessione implorabimus, dicentes:

Ave MARIA.

Non iniuria mihi Theologi, Auditores I. ornatissimi, cum de peccatorum iustificatio- ne, deque gratiis cœlestibus, quæ eam præueni- gnunt, disputant, de gratia quadam præueni- ueniente, vt nuncupant, mentionem facere videntur. Quam hoc potissimum nomine appellare conueniunt; quod opera nostra eadem præcedere; ac quodammodo præcurrere videatur: illa namque nos nihil minus cogitantes excitat & incitat, in vitiis nostris sepultos, ac veluti lethargo oppressos expergeficit; atque omnia denique merita præuenire consuevit.

Sexcentis illam locis in sacris litteris expressam habemus; ac euidentissime in mirabili illa Pauli Apostoli conversione, de qua legimus: *Saulus adhuc spirans minarum & cœcis in discipulos Domini, accessit ad Principes Sacerdotum, &c.* & mox mutato stylo, subito circumfulsit eum lux de cœlo. Quid porro lux isthæc aliud, quam gratiam præuenientem designabat, quæ nos per vitiorum abrupta abreptos circumfulget, densam oculis caliginem inducit, & cæcutientes in terram prosternit? Illa scilicet lux est, quam olim vates Regius à Deo postulabat: *Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum.* Psal. 43.

Tres illi Orientales Magi, cum inde ab extremis auroræ partibus Messiam natum quibus adoraturi, in Iudæam descenderent, stellam gratia ducẽ itineris habuere, *Stella antecedebat eos.* Lucidum illud iubar, ac micans sidus, aliud nihil quam gratiam præuenientem denotabat: quæ inftar astri lucidissimi opera nostra semper antecedit, nosque ad Deum in Ecclesia adorandum conducit. *Matth. 2.*

Tres piz matronæ, post Domini passionem, Hierosolymis cum aromatibus, vt vngerent sepulcrum, egressæ sunt: sed notat Euangelista, *id orto iam sole corrigisse.* Per egressionem & profectionem piarum illarum fœminarum, peccatorum iustificatio exprimitur; qui post passionem, post peccatum nempe iam commissum, vbi Christus, vt Apostolus ait, iterum crucifixus est, Ierosolymis, id est, peccatis, aromatibus doloris, tristitiæ, contritionis, ac de peccatis

pœnitentiæ onustis, egrediuntur, & Christum cum his Mariis quærunt & inuestigat: verum id orto iam solè gratiæ præuenientis, sine qua è peccatorum suorum vallo & muris egredi vix possent. Credite Psalmistæ dicentis: *Vanum est vobis ante lucem surgere, surgite postquam sederitis, qui manucaui panem doloris.* Ac si diceret, frustra conantur homines è Cymmeriis peccati tenebris emergere, si nondum lucidus ille gratiæ sol surrexerit, ac radios emisit. Reuocare quæso in memoriam, quomodo Angeli Sodomam venerint, ac mecum perpendite monita, quæ Lotho eiusq; generis dedere: *Surgite & egredimini de loco isto, quia delebit Dominus ciuitatem hanc.* Quid Angelos illos significare arbitramini, nisi diuinas inspirationes, & gratias præuenientes, quæ Deus peccatoribus elargiri solet, vt eos è peccato, quod per Sodomam denotatur, educat, inclinenter cōscientiæ auribus inclamans; *surgite, scilicet è peccatis, & egredimini de loco isto, loco adeo periculoso, & ad montem pœnitentiæ, in quo saluemini, confugite.*

Statim vt Dauid duo illa horrenda peccata commisit, adulterium nimirum & homicidium, accessit cum Nathan Propheta, eiq; peccati grauitatem aperit, lacrymas doloris excutit, & ad pœnitentiam agendam inuitat. O Nathan, præterquam quod Prophetam te esse agnoscam, simul gratiam præuenientem denotas, quæ statim vt deliquimus, nos accedit, nobisque oculos aperit, vt peccati fœditate perspecta, eiusque animis odio indito, ad pœnitentiam faciendam prouocemur. Deluntne igitur figuræ, quibus quid gratiæ præueniens sit, & quomodo semper opera ac merita præueniat, & antecedit explicemus.

At nihil est meo quidem iudicio, quod magis illam ob oculos ponat, quam Euangelij hodierni historia, in qua non ipsam gratiam, sed omnis gratiæ auctorem; non aliquam stellam, sed solem ipsum; non aliquem Angelorum, sed ipsum reuera Deum; non Prophetam, sed Christum, Regem ac Prophetarum omnium Regem; fœminam, fœminam inquam peccatrice, & Samaritanam videmus præuenire, conuertere, eamque in-

ducere, vt hydria peccatorum relicta, in Sichem ciuitatem velut in locum pœnitentiæ se recipiat, ibiq; laudes eius deprædicit. Historiam autem aggrediamur; *Leuis autem fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem.*

Scribit ecce Ioannes Euāgelista, Redemptorem Samaritanam hanc, quæ non vsque adeo probatæ vitæ erat, sed adulterio inquinata quæque iam quinque maritis iuncta fuerat, ac modo in alterius lenocinio viuebat, conuertere volentem, Sichem Samariæ metropolim, ac regni Israëliti olim sedem, accessisse, adque puteum venientem, qui haud procul à ciuitate aberat, ex itinere defatigatum, super eum sedisse. Quid audio, Catholici, videte Seruatorem nostrum hic defatigatum, videte iuxta puteum prostratum, & sub graui peccatorum vestrorum onere fatiscentem.

Videte, obsecro, vastum illum Atlantem, humeris suis totam mundi machinam sustententem, & hodie sub scelerum vestrorum pondere succumbentem. Præuiderat id olim Dauid vates, eum de sese vaticinans, ac sortem suam deplorans, ait: *sicut onus graue grauata sunt super me.* Hæc, ait in Propheta Deus, quam graues sunt iniquitates tuæ, peccator, quam ponderosa sunt peccata, iam defatigatus sum, eadem, à primo natiuitatis die, vsque in Samariam, sustinendo & portando: si ulterius me procedere necesse sit, certissimum est sub onere me expiraturum, idque in monte Caluarix.

Videte magnum Patriarcham Iacob, iuxta puteum reclinatum, magnam scalam crucis admirantem, quippe quæ vna parte cœlum Angelis gloriam communicando; altera vero terram, homines iustificando tangebatur.

Videte hic miserum Ismaelem, Ægyptia ancilla, natura scilicet humana prognatum in desertis Samariæ siti morientem: *fatigatus, inquit Augustinus, erat, vt verum sese hominem, ac humanis subditum miseris demonstraret. sed, fatigatus ex itinere.* contraxit hanc defatigationem ex longo & duro itinere, quod nostri quærendi ergo suscipit. Videte hic magnum illum viatorem, qui olim summo cœlo egrediens, exul-

II.

Sichem Samariæ metrop.

Christus ex peccatorum onere defatigatus

Psal.

Psal.

Gen.

Gen.

Psal.

tauit ut gigan ad currendam viam, iam prostratum ac lassum, ne pedem quidem mouere valentem.

Videte hic bonum illum pastorem, qui nonaginta nouem ouibus in caelo relictis, vt centesimam in mudi huius deserto quaereret, tantum itineris confecit, & tam diu per deuia, & auia, locaque confragosa quaerendo errauit, vt ad puteum iuxta Samaritanam federit defatigatus.

Audistin' vnquam, o anima, Redemptoris tui itinera & expeditiones? nunquam tecum ipsa labores eius & molestias, quas vt te quaereret, & ad ouile, id est, in caelestia habitacula perduceret, subiuit? Arrige aures, & audi ista & vide. Imprimis itaque; *A summo caelo ingressus eius*: e caelo descendit in terram, inde in virginis uterum ex utero in praesepe; cumq; te illic non reperiret, descendit in Aegyptum, in qua te septem ipsis annis quaesuit: rediit deinde in Iudaeam, ac mox in Palaestina sese solitudinem contulit, in qua te quadraginta diebus quaesuit. Hinc egressum eum hodie in Samaria vides iuxta puteum ex itinere defatigatum sedentem, reclinatum, ac pra laboribus pedem mouere non valentem.

Quanam igitur, Domine, mea erga te obligatio est: at maior sane eadem erit, si vltius adhuc & longius procedere disponas, vt me errantem ouiculum inueniat: quoniam alia tibi & grauior facienda restat via. Quid tene, tam cito, Domine Iesu, defatigari, cum vix medium itineris confectum sit? Dixere olim Eliae Prophetae ex itinere defatigato, ac sub vmbra iuniperi reclinato, Angeli: *Surge, comede, ambula, longa tibi restat via*: Cur non id ipsum, O Angeli, hodie Christo Redemptori meo dicitis? videtis namque eum iuxta puteum sedentem: dicit ergo confidenter (Dominus enim vester est) *Surge Domine, bibe & ambula, longa tibi restat via*: ad montem oliucri adhuc tibi procedendum est, in quo adeo defatigaberis vt sanguinem simul & aquam nouo quodam sudandi modo e corpore tuo profusus sis. Hinc per omnia Ierosolymorum compita, per omnia Principum ac Pontificum palatia discurtes; e quo

discurtu & itinere adeo exhaurieris, & enervaberis, vt cruci ferendae vix vires tibi futurae sint: neue hic labores tui exitum habebunt, ad montem vsque Caluariae, & ad vsque crucem properandum est, in quo ita elumbatus eris & exhaustus, vt pra lassitudine spiraturus: quin & vltra crucem procedere necessum erit, & etiam post mortem ad sepulchrum scilicet, ad limbum, ad purgatorium, ad ipsos vsque inferos. O labores inauditos, o itinera insuperabilia! *debat fatigatus ex itinere*. humi prostratus iuxta puteum iacebat, omni humano solatio destitutus. Fierine potest, o caelum, o terra, Creatorem ab omnib. creaturis suis ita derelinqui?

Abigail Dauidi in deserto commoranti cum comaeatu rebusque ad vitam necessariis, occurrit, eiusque quidquid haberet, vltro obtulit. Angeli Eliae miseri, ad eum accedere, eumq; consolari panem & aquam ad corporis sustentationem obtulerunt: Abacuc propheta Daniel in lacu leonum in Babilone coiecto cibo dato succurrit. Et Christus vnigenitus Dei filius, & Prophetarum omnium Deus a cunctis derelictus est, omni humano solatio destitutus, arumnis & doloribus saturatus. Herodes illum adhuc inter arcta conditum praesepia vagientem e medio eripere machinatus est, diabolus in deserto eum tentaturus est aggressus: & ecce Samaritana eum hodie coarguere etiam fatagit; *Et ecce mulier Samaritana*.

Christo igitur ex itinere defatigato ad puteum sic sedente, ecce mulier Samaritana, vrbe ad hauriendam aquam egressa, ad eum conuertitur. O rem admirabilem! Sampson cum in terram Philistinum, amore puellae captus, descenderet; leonem in via inuentum suffocauit, ex cuius mandibula, quod vere mirabile, fauus mellis prodijt. Eodem profus modo hic videmus contingere; Christus enim in Samariam, animarum amore captus, descendens, siluestrem leaenam obuiam habens, Samaritanam inquam, eandem in peccatis suffocat, omnia eius vitia enecat; deque ore illius suauissimum mel, laudum scilicet encomium producit.

Rebec-

Christus ab omnib. derelictus est.

2. Reg. 25.

3. Reg. 19.

Dan. 4.

Matth. 2.

Matth. 4.

Figura.

Iuac. 14.

Gen. 24.

Rebecca olim ad fontem nec opinato veniens, felici sane omine Abraham pastori occurrit, qui eam heri sui filio Isaac quam primum despondit. Hodie porro videmus Samaritanam, ad hauriendam aquam properantem, & nihil minus quam de salute cogitantem filio Dei, fausto profecto auspicio, occurrere, qui eandem a vitis vitæque prauitate conuertit, sibi que in sponfam selegit, *Desponsabo te mihi in fide*; Notate hic obsecro gratiam præuenientem, quæ nos vltro semper præuenit, ac merita nostra præcedit, Samaritana hoc ne somniarat quidem nedum commerita erat.

I. Reg. 10.

Saul humili prognatus stirpe, & in montibus educatus, nullis meritis aut diuitiis ornatus, asinas patris sui quærendo in Regem Israel coronatus est; adeo vt Deus eum ideo quæsitum misisset, vt ad coronam deinde eucheret, videatur. Dauid ouium pastor, nihil vnquam quoque meritis fuerat, aut nunquam antea ad regiam dignitatem aspirarat, & ecce Deus nihil minus cogitanti regnum Israel pure & sincere decernit: *Et de post factantes accepit eum*. quæ sane magna diuinæ bonitatis sunt indicia. vnde Psalmo-

Psal. 77.

graphus: *Suscepit me de terra inopem & de stercore erigens pauperem, vt collocet eum cum principibus*.

Psal. 112.

Sunt hæc manifesta gratiæ præuenientis argumenta, quæ sine vlllo meritum intuitu nos è vili paupertatis originalis humilitate ac luto educit, vt deinde ad solium gloriæ cælestis subleuet. Verum his relictis ad puteum accedamus, ac diuinum illud colloquium quod Redemptorem inter ac Samaritanum habitum est, audiamus.

III.

Leuit. 6.

Christus primas loquendi partes suscipit, dicens, *Mulier da mihi bibere*. Ecce primum aditum, appellationem, ac insinuationem, quam gratia præueniens peccatorum auribus, cordibus, & animis instillare consuevit. Deus igitur primo loquitur. Præclarum huic rei in sacris litteris indicium & figuram videre est. Præcepit olim in lege veteri Deus, vt Sacerdotes summo mane fratro surgent, atq; in templo sacrum ignem accenderent, sacrificiaq; pro vniuerso populo offerrent. Alibi quoq; Prophetas tempestiue

surgere, ac summo mane ciuitatem circuire voluit, vt populum ad conuersionem, penitentiamque pro peccatis faciendam adhortarentur. Hinc videris hodie summum illum Sacerdotum & Prophetarum Principem summo mane surgentem, gratiæque suæ ignem accedentem, vt Samaritanam reperiat, sacro igne succendat, salutem eius procuret, ac placida voce dicat: *Mulier da mihi bibere*.

Elias Propheta his olim, Regi Achab, ad Nabothi, quam iniuste occuparat, vineam properanti occurrens, verbis comminatus est: *Hæc dicit Dominus: Ecce ego in uicam super te malum, & demetiam posterior a tua & interficiam te Achab mingentem ad parietem & clausum, & vltimum in Israel*. quoties ò homo, Deus tibi occurrit, modo inspirationibus te commouendo interius, modo prædicationibus exterius: sacris te literis interdum adhortando, interdum infernalibus, quas pro peccatis commeruisti, pœnis comminando: offert tibi gratiam suam dicens, & exclamans: *Da mihi bibere* quasi diceret: Salutem tuam sitio, peccator da mihi parum aquæ conuersionis tuæ: hoc mihi denegare noli, quod & multo quidem amplius, tot annis, tuæ salutis ergo discurrendo, tuæque causa tot itinera vsque ad defatigationem conficiendo, promeritus sum.

Cæterum ita sponfam in Canticis alloquitur dilectus: *Aperi mihi forer mea, quia caput meum plenum est rore, & cincinnati mei guttis noctium* Perinde ac si dicere voluisset: *Aperi mihi dilecta, ac vide vt caput meum maderet, & cincinnati mei rore distillent: introitum igitur quaeso ne deneges: tota namque nocte tui causa discurre, laboraui, sudauit, quod ros quo crines mei madent, facile testari poterit. Sic te sponsus hodie, ò anima mea, inuitat, vt cordis ei ianuam aperias qui integros dies & noctes tui amore cucurrit, à primo se natiuitatis momento, ad vltimum vsque vitæ spiritum: testis est hæc ipsa defatigatio.*

Mulier da mihi bibere: O verba suauissimi Christi, ma, ac nectare dulciora! non rigide cum mansuetudine illa agit, non conuictis eam insectatur, non cum Samaritana agnoscit, exprobrat ei adulteria, non appellat pellitana agnoscit,

cem, lasciuam, libidinofam, non obicit quod quinq; maritos haberit, ac modo adhuc in lenocinio agat. Coniuet ad hæc omnia, ac suauiter mulieris eam nomine compellat: quo nomine & matrem, in cruce pēdens nominauit, dicens, *Mulier ecce filius tuus*: & bonitatem ineffabilem, & dulcedinem infinitam! tantone Deus bone amore peccatores cōplecteris? Tantane tua sitis est, vt ab iis potum postules? & à Samarit. postules? *Da mihi hiberē*. Audebisne & mulier haustam aquæ frigidæ misero ita defatigato, ita exhausto, ita confecto denegare? tantane tua erit crudelitas, adeone ab omni humanitate, pietate & clemētia futura es aliena, vt ei potum denegare præsumas. Dauid cum olim aquam cū cisterna Bethlehem desideraret, quæ circumquaq; ab hostibus cincta erat, dicens: *O si quis mihi daret potum aqua de cisterna, quæ est in Bethlehem iuxta portam*: ecce tres validi duces per media castra, hostilesq; turmas penetrantes, mille sese periculis exposuerunt, vt aquam inde haurientes eam Regi afferrent. Tu vero Samaritana, cū Dominus gustare aquam tuam hodie tantopere desideret, illam ei recusabis? Poterisne Dauidi tuo, seruatori tuo, Messia tuo, Deo denique tuo aquam cisternæ huius denegare, quam ei præbendo nullum vitæ discrimen, nullumque periculum incurres? hoc namquet tibi factū facillimum est.

Tantahominum cecitas
 O cæcos mortales! & tenebras plusquam Cymmerias! omnes, obsecro, mecum hanc hominum dementiam deplorate. Quod Deus à nobis exigit, quam exiguum est, imo prorsus nihil, ac vix dignum quod à quocunq; petatur: ea tamen nostra peruersitas est, vt id ei negemus: è contra vero quod diabolus & mundus à nobis efflagitant, adeo magnū & enorme est, vt dici vix queat, & vltro tamen id ipsum offerimus. Exigit à te Deus paululum aquæ, & homo, tres aut quatuor lacrymulas ad peccata tua eluenda, & proh dolor! dare recusas, diabolus vero iubet te laborare, sudare, sexcentas subire molestias, ac mille difficultates perpeti, & cheu! promptissime præcipienti obsecundas. Proferant tibi è diuino instrumento figuras; falsi illi Proph. Baal vt à Deo suo clamantes exaudi-

Tom. I. Bessai Quadrage.

ri possent, cultris sese & lanceolis vltro incidabant, donec toti sanguine vnde quaque emanante perfunderentur. Idololatræ illi apud Ezechielem monilia, in aures, brachialia, armillas, gemmas, thesauros proprios, denique filios idolis offerre, & immolare cogebantur. O crudelitatem & barbariem inauditam! Christus vero, Deus ille verus, fatigatus ex itinere, haustum frigidæ postulat, & impetrare ne tantillum quidem potest.

Insurgebat olim aduersus Roboam Regē 3. Reg. 12. populus Israel, propter iniquas extorsiones & graue tributorum flagellum, dicens: *Pater tuus durissimum iugum imposuit nobis: tu itaque nunc immine paululum de imperio patris tui durissimo, & de iugo grauissimo, quod imposuit nobis, & seruiemus tibi*. Cum igitur peccator aduersus mundum & diabolum rebellionem non concitas, aut aduersus veteranos illos tyrannos, tam iniqua & crudelia grauamina, pondera, & onera humeris tuis imponentes non conspiras, vt hac ratione iugum Christi tam parum à te postulantis subeas, eiq; obediās? quippe qui aliud nihil à te exigit, quam aliquantum aquæ & aliquot lacrymas. Clementissime Saluator mundi, quam merito olim dixisti: *iugum meum suauis est, & onus meum leue*: O Christiani, vos inquam subditi mei, ac legitimi vasalli, nunquam, si sapitis, meis cōstitutionibus repugnate, nunquam eas, vt graues & iniquas, aut seruari difficiles, coarguite: nā nihil, aut melius, aut suauius, reperire, ac nullum benigniorem me Principem habere poteritis. Quam bene etiam olim vaticinatus es & Propheta, vbi placidum & tranquillum Principis huius aduentum futurum designasti? *Eccē Rex tuus venit tibi mansuetus*. Matt. 23.

Noli igitur tam exiguum quid Saluatori tuo denegare, Samarit. at recordare potius, quomodo magnus Patriarcha Abraham Angelos hospitio exceperit: ac conuiuium ijs exhiberit. Tu vero ingrata, Iesum Saluatorem tuum in agris repertum illum omnium Angelorum regem, ac Dominum dominantium ne haustu quidem frigidæ rescicere, ac recreare dignaberis? O crudelitatem & in-

Cec huma-

humanitatem inauilitam! Pius Isaac plenus dierum, antequam filio benedictionem dare ante obitum veller, dixi ei: *Affer mihi de venatione tua, & benedicat anima mea.* An nõ exigit hoc à te Deus, ò mulier: non postulat, vt per montes & valles eius caussa discurras: non petit, vt per agros euageris: non querit, vt de venatione ei cibum pares: modicum quid aqua postulat.

Exod. 36.

Præceperat quidem ipse olim in rigida illa lege Mosaica, vt filij Israel omnes in fabricam tabernaculi diuitias erogarent: cui præcepto nemo ne verbo quidem ausus est refragari. *Obiulerunt monte promptissima atq; denota primitias Domino ad faciendum opus tabernaculi vestimentis quidquid ad cultum & ad vestes sanctas necessarium erat: viri cum mulieribus præbuerunt armillas & in aures annulos & dextralia.* At modo in lege Euangelica aliquot tantummodo guttas postulat, dicens: *Mulier da mihi bibere!*

Matt. 27.

Festina igitur anima peccatrix, expedi aquam Samaritana: profer lacrymas, age cito penitentiam, ac Christum sitientem refice. imitaberisne forsità impios illos carnifices, & sacrilegos tortores, qui vbi Dominum exhaustum laboribus, ac supplicij fatigatum, *Sitio,* clamantem audiuerunt, *dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum?* Ad cone barbara & inhumana tu futura es, vt ei salutem tuam ardentissime sitienti, ac præ siti penè emoriētī, amarum illud continuationis peccatorū fel, ac pernicacitæ acetum, & myrtham duritici audeas porrigerere?

Gen. 40.

Quale putatis fuisse gaudium, quale lætitiā & voluptatem pincernæ illius Pharaonici carceris ergastulis mancipati, quando à Ioseph, qui simul in vinculis detinebatur, audiuit? *Tres propagines, tres adhuc dices sunt, post quos recordabitur Pharaon ministeris tui, & restituet te in gradum pristinum, dabitq; ei calceam iuxta officium tuum, sicut ante facere consueueras.* At quodnam tuum esse gaudij deberet, ò anima quæ summo illi Principi aliquādo à poculis fuisti, & ad tam sublimē dignitatum culmen euecta eras: quæque modo in peccati carcere conclusa in extremis ærumnis viuīs: cum nimirum intelligis, Deum de manu tua potum sibi velle

ministrari, ac te in pristinum dignitatis gradum, & in priores honores, modicam ei aq; præbendo, collocandam.

Iam satis ò Rachel cameli tui biberunt, iam satis voluptatibus indultum est, satis iam armenta biberūt, coge pecus iam tempus est, vt & pastori Abraham potū præbeas, vt Iesu Christo, qui te sibi matrimonio copulare vult, aquam haurias: ille namq; sitit da ei bibere, ac pristinæ dignitati restitueris. Quid ais ad hæc ò mulier? quid respondes; *Quomodo, tu Iudæa cum sis, à me potum petis, quæ sum mulier Samaritana?* an ignoras nobiscum tibi in religione, & cæremoniis non conuenire, ac proinde nullum inter vtramq; gentem esse commercium?

Ò iagratam & cæcam mulierem! Quid quid haustit, lenoni dabit, & Christo vel guttam denegat. Ad eundem modum & tu agis peccator: suppetunt tibi vires, nec desunt animi, vt diabolo & mundo obsequium præstes: sed vt Deo cultum aliquem exhibeas, ieiunes, vt penitentiam agas, desunt vires, & animus tibi concidit. Vt semel in septimana ieiunes, dolebit tibi cerebrum, hemi-crānam timebis, stomachus non patietur, animus deficiet: sed vt integram hebdomadam comesseris, popineris, & solidas noctes & diestripudij, locis, lusu transigas, herculeas quasdam vires, ac gladiatoriam quādam firmitatem te habere ostendes.

Quomodo tu Iudæa cum sis? O futilem exultationem! ò friuolum prætextum! Adam peccato commissio consuit folia ficus, ac nuditatem velat. Quid hæc folia designare opinamur, Auditores? non aliud quam exculationes & regumenta quibus peccata nostra palliare conamur, quæ non plus apud Deum virum habent, quam fragilia & caduca folia de quibus scriptum est: *Quarunt exculationes in peccatis.*

Non possum tamen, quin te laudem mulier, propter zelum, quo erga religionem tuam afficeris: ostendis namq; te eius amore teneri. Quamuis enim ipsa peccatrix sis & adultera, Iudæos tamen, qui à Samaritanis in religione & cæremoniis discrepabant & ab ipsi hæreticorū loco habebantur, abhorret & fugit. Quid ad hæc respondebis, mulier

mulier Catholica? an te, quæ Samaritanos, id est, hæreticos, sinu complecteris, foveas, educas, hospitio excipis, ac matrimonio tibi iungis, Catholicam esse credam.

Zelum quidem quem erga religionem habes laudo, ac mirari satis non possum, quod tam parum miseris ordem erga hunc defatigatum & sitientem te ostendas, quid cogitas, quid animo voluis? si scires donum Dei, missella, & superstitiosa: si intelligeres quid frigidæ haustus Deo & in Dei honorem pauperi datus promeretur: si scires donum gloriæ cœlestis ac beatitudinis æternæ. Pulchra illa Abigail, quod aliquot tantum panes Regi David rerum penuria laboranti dedisset, regina in Israël facta est. Si scires, quantum sit donum beatitudo: Paulus eam *donum inenarrabile* appellat. Sed quale hoc donum sit, tu nobis Domine declara. Eritne forsitan sancti Spiritus gratia, quem Ecclesia *donum Dei altissimi* nominare consuevit: donum scilicet æternum, quod Pater & Filius semper donat: donum omnium donorum primum, atque omnia dona longis intervallis antecedens. O mulier! si scires, ille qui tecum loquitur, Deus est & simul homo: ut Deus, hoc tibi donum poterit largiri, ut homo, hoc ipsum tibi sapius promeruit.

O Samaritana, si scires donum Dei. Laboras in turbida hac aqua haurienda, quæ non satiat eos, qui ex ea gustaverint, quæque sitim non extinguit: hauris aquas illas amaras & fœtidas Mara, aquas illas pestiferas & contagiosas Jericho. At ipse aquam do vitæ, aquam ex petra humanitatis meæ, crucis virga percussa, scaturientem: *Qui biberit ex hac aqua, non sitiet in æternum.* Accedite ergo ad fontem hunc animæ sitientes, & siti prope modum exhaustæ & quemadmodum ceruus à venatoribus pressus & canum impetu declinans, in aquas sese immergit: ita vos o animæ, quas quotidie magni illi venatores insequuntur, (de quibus Psalmista loquitur: *Anima mea erepta est de laqueo venantium*) quandoquidem iam dudum per mundum cucurristis, exhaustæ, defatigatæ: ad has aquas accedite, hæc vos vndis immergite, si canum & venantium rabiem euitare satagitis. Regius vates, è quo hunc conce-

ptum hausi, experientia id probasse videtur, dicens: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad Deum fontem vivum.* Ad has igitur aquas divinas, ad sanctas has vndas properate, peccatores, ac mundi latices turbidos & luculentos relinquire.

Filij Israël siti in deserto emorientes, in Ægyptum reverti iam destinauerant: at postquam aquas è petra profilientes videre, sententiam mutarunt. O anima, si paupertatis aut pœnitentiæ siti in deserto monasterij prope modum emoriens, ad mundi Ægyptum reverti vnquam decreuisti, cum hodie Christum aquam viventem in hoc deserto sitientibus audis promittentem, muta sententiam, & aliam indue mentem, firmiterque propone si donum Dei & gratiam scires, quæ tibi Deus, ex hoc mundi naufragio te evocando, contulit, mille potius vitas, si tibi essent, Deo impendere, quam vel vnâ mundo elargiri.

Si igitur scires quid sit cœlum, quid Dei gratia, quid æterna felicitas, omnia proculdubio quæ hoc in mundo possides, quo Deum sequi possas, relinques.

Putabat quidem initio Naaman aquas Iudææ non esse maioris efficaciam, quam aquas Syriæ. at ubi reipsa & experimento virtutem illarum didicit, statim mutata mente omnes opes & facultates Elizæo, qui sibi eadem tantum demonstrauerat, volebat largiri.

Cogitatis quidem, mundi amatores, delectationes cœlestes & gaudia Beatorum nullius esse momenti: sed si semel ea vel modo gustassetis, aliam puto mentem, aliamque opinionem indueretis, mundique fallaces & inanes voluptates desereretis: quo æternis aliquid delictis perfrui possentis.

Quare agite, o Samaritana, animæ inquam peccatrices, animæ mundana, fugite turbidos hosce & lutulentos mundi torrentes, relinquire hydrias, accedite hodie ad aquas, quæ saliant in vitam æternam: quarum hic scaturiginem videtis. Hæ namque puræ sunt, at mundi aquæ turbidæ & periculosa. Hæ sunt aquæ illæ, in quibus milites suos Iephte collocavit, qui Ephratæos inuadere

1 Reg. 17.

1 Cor. 9.

Exod. 12.

4 Reg. 2.

Num. 20.

Psal. 113.

Iudic. 12. parantes, inde abactos interfecerunt: Occu-
paueruntque Galaadita vada Iordanis per qua
Ephraim reuersurus erat. Ita etiam Satan mili-
tes suos in ripis aquarum voluptatum collo-
cauit, qui omnes ad bibendum accedere vo-
lentes, in mille pericula consiciunt.

Iudic. 5. Holofernes Princeps militiae Assyrio-
rum, constituit in obsidio Bethulienſi per-
gyrum centenarios, per singulos fontes, vt
omnes aquarum hauriendarum gratia ve-
nientes, inde eicerent, & eiectos neca-
rent.

Iſai. 55. Magnus ille Holofernes Satan plurimos
quoque diabolos in infidiis ad fluuios vo-
luptatum collocauit, qui omnes ex iis bibe-
re volentes, incautos & nec opinantes in-
terficerent. Infelices igitur haec aquas ve-
lis remisque fugiamus, ac nullas, praeter has
sanctas desideremus, nullas, nisi coelestes,
expetamus, aquas, inquam, quas qui bi-
bunt, in perpetuum mortis expertes, vi-
uent.

3. Reg. 18.

O Deus aeternae, qui omnis bonitatis abyſ-
sus es, perfectionum omnium thesaurus, &
aquarum viuentium Oceanus, qui omnes
omnino homines ad hauriendum & bibe-
ndum per Prophetam inuitasti, dicens: *Omnes
sitientes venite ad aquas*: qui quae toties eas in
figura destillare fecisti, modo magna co-
pia caelitus ad preces & postulara Elias di-
mittens, modo eandem mirabili quadam
ratione petra, ad Moſis vocem, eliciens:
Respice obsecro animas nostras anhelan-
tes, ac siti propemodum enectas: ecce ama-
rae illae aquae mundi huius, eas adufferunt,
adeo vt praeter siti penes deficient, & *Anima
nostra sicut terra sine aqua sit tibi*. Nos, nos
inquam, miseri illi Hamaeles sumus, qui in
deserto mundi huius siti emorimur. Da no-
bis bibere, aut minimum quid ex aquis vi-
tae, aquis, inquam, gratiae tuae, degustare: in-
terea dum hic expectamus donec torrenti-
bus illis inebriemur & sauiemur, de quibus
Psalmistae: *Torrente voluptatis tuae potabunt eos*:
torrentibus, inquam, aeternae beatitudinis,
quorum nos confortes efficiant Pater,

& Filius, & Spiritus Sanctus,

A M E N.

✠

SABBATO POST DOMIN. III. QVADRAGESIMAE.

Partitio.

I. De adulterio.

II. Punctiones & detestationes adulterij.

III. De adultera absolutione.

Adducunt ei mulierem in adulterio deprehen-
sam. Ioan. 8.

FIGVRA.

PRÆCLARVM castitatis speculum & co-
nſcientiae exemplar Sufanna, cum inique
in Babylone à duobus senibus adulterij ac-
cusaretur, ad summum sacerdotem deducta
est, vt secundum legem lapidibus obrueretur.
Quod cum attentius mecum ipse con-
sidero, ac rei feriem penitus intueor, simi-
lem plane historiam in Euangelio hodierno
videre videor: occurrit mihi namque hic
mulier, non inique quidem adulterij accu-
sata: sed in facto deprehensa à duobus item
senibus, Scribis scilicet & Pharisaeis, quae
Iesu summo legis Euangelicae Sacerdoti si-
stitur, vt ab eo lapidibus obruenda iudice-
tur: Sufanna quidem per Danielelem liberta-
tem adepta est, haec vero per Christum, vt
singula singulis optime respondeant. Verum
antequam ad reliqua procedamus Pneuma-
tis diuini auxilium, mediantibus Beatae Vir-
ginis precibus, inuocandum est:

A V E M A R I A.

Magnum Episcoporum lumen & decus I.
Ambrosius, cum singulorum scelerum e-
normitatem ac turpitudinem diligentius
ponderasset, tandem concludens ait: nul-
lum esse aut reperiri posse scelus, quod cum
adulterio comparandum videatur: *Adulter-
rium*, inquit, *etiam feris & barbaris detesta-
bile*. Hinc Plutarchus refert, tantam La-
caenarum olim mulierum pudicitiam ac
modestiam fuisse, vt fieri non posse existi-
marent, aliquam hoc sese scelere aut dede-
core,